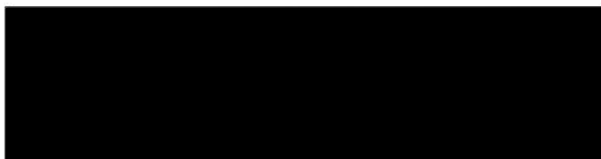

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

Iktatószám: XX-AJFO/ID/312/2022.
Hivatkozási szám: III/2281/2022.

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti utca 35-45.

1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám:	III / 2281 - 3 / 2022	
Érkezett:	2022 DEC 19.	
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☒ @	EGYÉB: <i>kezesével</i>
Példány:	Melléklet:	Kezelőiroda:
1	<i>o</i>	<i>du!</i>

Tárgy: válasz az Alkotmánybíróság III/2281/2022. számú indítvánnyal kapcsolatos megkeresésére

Tisztelt Alkotmánybíró Úr!

Az Alkotmánybíróság a tárgybeli ügyben folyamatban levő alkotmányjogi panasszal összefüggésben meghozott, III/2281-2/2022. számú végzését köszönettel kézhez kaptam.

A tárgybeli ügyben az indítványozó bíró – az alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján – a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte, figyelemmel arra, hogy az nézete szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és M) cikk (1) bekezdésével ellentétes.

Az indítvánnyal kapcsolatos szakmai álláspontomról Alkotmánybíró Urat az alábbiak szerint tájékoztatom.

I. Az indítvánnyal támadott törvényi szabályozás

Az egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2016. évi CXLV. törvény (a továbbiakban: Módtv1.) 2017. január 1-jén hatályba lépő, az Sztv. 14. § (2) bekezdését és 15. § (1) bekezdését módosító rendelkezései a szociális szövetkezetekre vonatkozóan a korábbiaknál szigorúbb szabályokat állapítottak meg.

A jelzett időponttól kezdődően a szociális szövetkezet nevének a szociális szövetkezet megnevezés mellett tartalmaznia kell a fő tevékenységére utaló megjelölést is [Sztv. 14. § (2) bekezdés]. Emellett, 2017. január 1-jétől a szociális szövetkezetnek rendelkeznie kell legalább egy helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása (a továbbiakban együtt: önkormányzat), vagy jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet taggal [Sztv. 15. § (1) bekezdés], amely feltétel a módosítás hatályba lépése előtt csak lehetőség volt.

A Módtv1. átmeneti rendelkezésként egyéves határidőt állapított meg az érintett szociális szövetkezetek részére az új szabályozásnak történő megfelelés biztosítására. Az Sztv. új 108/B. § (3) bekezdése ugyanis arról rendelkezett, hogy a Módtv1. hatálybalépésének időpontjában a cégjegyzékbe bejegyzett, vagy a bejegyzés alatt álló szociális szövetkezetek a Módtv1.-gyel megállapított rendelkezéseinek 2018. január 1-jéig kötelesek megfelelni, illetve az ahhoz szükséges alapszabály-módosítást elvégezni.

Az indítványozó bíró előtt folyamatban lévő, az indítvány alapjául szolgáló eljárást a Nagy Szív Szociális Szövetkezet kezdeményezte az ellene indult törvényességi felügyeleti eljárásban, a Szombathelyi Törvényszék Cégbírsága által Cgt.18-19-00026/4. számon meghozott végzésével szemben. A végzés a szövetkezetet eltiltotta a további működéstől, megszűntnek nyilvánította és elrendelte a kényszertörlései eljárás megindítását az Sztv. 2017. január 1-jétől hatályos 14. § (1) bekezdésében és 15. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségek elmulasztására tekintettel.

A fentiek alapján az indítványozó arra a következtetésre jutott, hogy az Sztv. 15. § (1) bekezdése szerinti kötelező önkormányzati tagság előírása az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében rögzített, a vállalkozás szabadságát rögzítő alapelv sérelmét eredményezi. Másrészt az indítványozó álláspontja szerint az Sztv. 15. § (1) bekezdése az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből származó jogbiztonság alapelvével ütközik, mivel a Módtv1. hatályba lépése előtt létrejövő jogviszonyokkal kapcsolatban állapít meg kötelezettséget, visszaható hatályú jogalkotás útján.

II. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme – visszaható hatály

Az indítványozó álláspontja szerint az Sztv. 15. §-ának (1) bekezdése az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben foglalt jogállamiság klauzulából levezethető visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközik, mert a jogszabály hatályba lépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell, és olyan feltételt állapít meg, mellyel a tagoknak a szociális szövetkezet alapításakor nem kellett számolniuk.

Az Alkotmánybíróság a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával kapcsolatban az alábbi tesztet munkálta ki: *„a támadott rendelkezések a hatálybalépésük előtt létrejött jogviszonyokra vonatkoznak-e, és ezekre nézve kötelezettséget állapítanak-e meg, kötelezettséget terhesebbé tesznek-e, vagy jogot korlátoznak-e vagy vonnak-e el, illetve jogellenessé nyilvánítanak-e valamely magatartást. A tesztnek így két eleme van: az első a szabályozás idődimenziójával kapcsolatos, a második a szabályozás hatásával.”* {23/2022. (X. 19.) AB határozat, Indokolás [41]}

Az Alkotmánybíróság egy másik határozatában pedig így határozta meg a visszaható hatályú jogalkotás szempontrendszerét: *„Elsődlegesen azt kell megvizsgálni, hogy a korábbihoz képest hátrányos-e a támadott szabály. Amennyiben nem, ad malam partem visszaható hatályú jogalkotás per definitonem nem állhat fenn. Amennyiben a norma hátrányos, akkor másodlagosan vizsgálendő, hogy az előírás hatályba léptetése visszamenőlegesen történt-e. Igenlő válasz esetében a szabályozás alaptörvény-ellenes. Ha a hatályba léptetés nem visszamenőleges, harmadlagosan azt kell megvizsgálni, hogy a rendelkezés ettől függetlenül utólag, visszamenőlegesen megváltoztatja-e a múltban létrejött - esetleg már le is zárt - jogviszonyok megítélését. Ez ugyanis a visszamenőleges hatályba léptetéshez hasonlóan valódi visszaható hatályú jogalkotást jelent, és alaptörvény-ellenes. Ezzel szemben amennyiben a norma a múltban keletkezett tartós jogviszonyokat kizárólag a jövőre nézve módosítja (azonnali vagy kvázi visszaható hatály), és a beavatkozásnak alkotmányosként elfogadható indoka van, az adott esetben alkotmányos lehet”* {8/2022. (V. 25.) AB határozat, Indokolás [19]}.

A fentieket a tárgybeli ügyre vonatkoztatva az alábbiak rögzíthetők.

A módosítás értelmében 2017. január 1-jétől a szociális szövetkezetnek rendelkeznie kell legalább egy helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása vagy jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet taggal. Az Sztv. Módtv1. 38. §-ával megállapított 108/B. § (3) bekezdése szerint „[...] Módtv1. hatálybalépésének időpontjában a cégjegyzékbe bejegyzett, vagy a bejegyzés alatt álló szociális szövetkezet e törvénynek a Módtv1.-gyel megállapított rendelkezéseinek 2018. január 1-jéig köteles megfelelni, és az ahhoz szükséges alapszabály-módosítást elvégezni.”

Előkérdésként azt szükséges eldönteni, hogy e módosítás korábbihoz képest hátrányosnak minősíthető-e a szociális szövetkezetek szempontjából. Ehhez érdemes áttekinteni a vonatkozó szabályozás hátterét.

Szociális szövetkezetként azok a szövetkezetek működhetnek, amelyek abból a célból alakulnak, hogy a hátrányos helyzetben lévő tagjaik számára munkafeltételeket teremtsenek, tagjaik szociális helyzetének javítását pedig egyéb módon elősegítsék. A szociális szövetkezetnek a természetes személy tagokon kívül – a szociális biztonság fenntartása érdekében – csak önkormányzat és közhasznú jogállású karitatív szervezet lehetett tagja 2017. január 1-je előtt is. Azaz a módosításokat megelőzően is kizárólag e körnek volt lehetősége arra, hogy szociális szövetkezetben tag legyen. Ennek oka, hogy a szociális szövetkezet elsődlegesen szövetkezetben belüli, saját munkaeszközökkel történő munkavégzés lehetőségét biztosítja tagjai számára. Ez pedig a legtöbb esetben az önkormányzati tagság nélkül szintén megvalósíthatatlan (például az önkormányzati földterületek rendelkezésre bocsátásával stb.). A szociális szövetkezetek egyik jellemzője a lokalitás, amely a viszonylag alacsony tagi létszám mellett is biztosíthatja az eredményes működés lehetőségét.

Az Sztv. a szociális szövetkezetek esetén speciális rendelkezéseket tartalmaz az ún. tagi munkavégzésről. E rendelkezések értelmében a tagi munkavégzés a szociális szövetkezetek esetében a személyes közreműködés sajátos formája, amely alatt a közös termelésben való, a tagsági jogviszonyon alapuló közvetlen közreműködést kell érteni. E rendelkezések továbbá rögzítik azt is, hogy a tagi munkavégzés önálló, más munkavégzésre irányuló jogviszonyt szabályozó törvény hatálya alá nem tartozó jogviszony, amelyben az elvégzett munka ellentételezése a tagi munkavégzés arányában részben vagy egészben a tagok által közösen megtermelt javak természetben történő átadásával is megvalósulhat [Sztv. 18. § (1)-(2) bekezdés]. Megjegyzendő, hogy a megtermelt javak természetben történő átadása elsősorban a mezőgazdasági termelést folytató szövetkezetek esetében relevánsak, de a törvény nem korlátozza csak erre a természetben történő átadást. Tagi munkavégzésre irányuló jogviszonyra nem vonatkoznak a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényben foglaltak és az Sztv. sem tartalmaz konkrét (például a munkaidőre, szabadságra stb.) vonatkozó rendelkezéseket.

Véleményem szerint a fentiek alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a módosítás hátrányos érintené a szövetkezeteket, ugyanis a módosítás kötelezettséget terhesebbé nem tesz, jogot nem korlátoz vagy von el, illetve nem nyilvánít valamely magatartást jogellenessé. A módosítás kapcsán csak az vethető fel, hogy új kötelezettséget állapít meg azzal az előírással, mely szerint 2017. január 1-jétől a szociális szövetkezetnek rendelkeznie kell legalább egy helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása, vagy jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet taggal.

Amennyiben az Alkotmánybíróság mégis úgy ítéli meg, hogy a támadott módosítás hátrányosnak tekintendő, akkor a visszaható hatály vizsgálatához az alábbiak figyelembe vételét javaslom.

A Sztv. – Módtv1. által beiktatott – átmeneti rendelkezéséből megállapítható, hogy a jogalkotó egy éves határidőt biztosított arra, hogy a szociális szövetkezetek megfeleljenek a módosított

feltételeknek és a szükséges alapszabály-módosítást elvégezzék. Így –, amennyiben a módosítást hátrányosnak tekintjük a szociális szövetkezetek szempontjából –, mivel az átmeneti rendelkezés csak a jövőre nézve tartalmaz kötelezést, legfeljebb kvázi visszaható hatályú rendelkezésről beszélhetünk. Ez esetben viszont, a módosítás alkotmányosságának megítéléséhez a beavatkozás indoka is vizsgálандó.

Ahogy a Módtv1. indokolása is rámutatott, az önkormányzat, vagy a közhasznú jogállású szervezet kötelező tagságára azért volt szükség, mert a szociális szövetkezetek működésével kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok indokoltá tettek olyan szervezeti változtatásokat, amelyek a belső ellenőrzés feltételeit is megteremtik. Az indokolás hangsúlyozta azt is, hogy a visszaélések megelőzését szolgálta a módosítás. Nézetem szerint amennyiben nem, vagy nem teljes mértékben valósulnak meg az eredeti jogalkotói célok és veszélyeztetett a tisztességes foglalkoztatás, úgy méltányolható és kellőképpen indokolt is a jogalkotói fellépés. A visszaélések megelőzését kezelő törvénymódosítás különösen megalapozott a szociális szövetkezet kedvezményezett foglalkoztatási konstrukciója esetében, amelyben hátrányos helyzetben lévők foglalkoztatását tűzte ki célul a jogszabály. Ezért e foglalkoztatási forma esetén a tisztességes foglalkoztatás és a munkát végző személy szociális védelme érdekében a módosítás szükségszerűnek volt mondható. Továbbá az átmeneti rendelkezésben biztosított felkészülési idő arányosan, elegendő időt biztosított a megváltozott jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelésre.

Fontos kiemelni továbbá, hogy amint arra a 24/2019. (VII. 23.) AB határozat is rámutatott, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő jogbiztonság elve megköveteli a szerzett jogok védelmét. A hatályos jogi szabályozás megváltoztatása önmagában nem alkotmányossági kérdés, azonban a jogalkotó a már fennálló jogviszonyokba nem avatkozhat be korlátlanul. A szerzett jogok alkotmányos védelme nem értelmezhető akként, hogy a múltban keletkezett jogviszonyokat soha nem lehet alkotmányos szabályozásokkal megváltoztatni {legutóbb például: 12/2018. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [93]}, azonban esetről esetre kell mérlegelni, hogy hol húzódik a határ a jogalkotó szabadsága és a címzeteknek a jogi szabályozás állandóságához, kiszámíthatóságához fűződő érdeke között, vizsgálva, hogy a jogi szabályozás változása következtében a jogalanyokat ért hátrány indokolja-e a jogbiztonság sérelme alapján az alaptörvény-ellenesség megállapítását {3061/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [13]}.

Álláspontom szerint így megállapítható, hogy amennyiben a módosítás kvázi visszaható hatállyal is rendelkezik, alkotmányosként elfogadható indoka van, így nem ütközik a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába.

III. Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésének sérelme

Az indítványozó álláspontja szerint az Sztv. 15. §-ának (1) bekezdése sérti a vállalkozás szabadságának az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében foglalt elvét, mert a szociális szövetkezet megszüntetésének terhe mellett írja elő önkormányzat vagy közhasznú jogállású szervezet kényszertagságának követelményét. Az indítványozó álláspontja szerint önkormányzat vagy közhasznú jogállású szervezet taggá válásának hiányában a szociális szövetkezet tagjai már nem lesznek képesek az Sztv. 14. § (1) bekezdésében meghatározott cél megvalósítására, ezért az Sztv. 15. §-ának (1) bekezdése megvonja a szövetkezeti tagoktól vállalkozásuk ilyen formában történő gyakorlásának jogát.

Előljáróban megjegyzem, hogy álláspontom szerint az indítvány az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése kapcsán alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz. Az Alkotmánybíróság

állandó gyakorlata szerint az indítványi kérelem az Abtv. 52. § (1) bekezdésébe foglalt határozottság követelményének akkor felel meg, ha az indítványozó indokolja, hogy a sérelmezett jogszabályi előírás miatt ellentétes az Alaptörvény hivatkozott rendelkezésével. Így az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése sérelmét állító indítványi elem érdemben nem vizsgálható, mivel az nem elégítette ki az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában részletezett határozottság követelményét.

Amennyiben az Alkotmánybíróság mégis úgy ítéli meg, hogy ezen indítványi elem érdemben elbírálható, akkor e vizsgálatához az alábbiak figyelembe vételét javaslom.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése mint alkotmányos alapelv jelenik meg {3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ezen alkotmányos alapelv *„erősíti és támogatja az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében rögzített vállalkozáshoz fűződő jogot, valamint a foglalkozás szabad megválasztását. Ezen rendelkezések nyújtanak lehetőséget üzleti, hasznot hajtó tevékenységek meghatározott szakmai, hivatásbeli, gazdasági és egyéb más feltételek mellett való gyakorlásához, melyek a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesülnek az állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben.”* {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]}

Az alapelv által biztosított vállalkozáshoz való jog *„egy bizonyos, a vállalkozások számára az állam által teremtett közgazdasági feltételrendszerbe való belépés lehetőségének biztosítását, más szóval a vállalkozóvá válás lehetőségének – esetenként szakmai szempontok által motivált feltételekhez kötött, korlátozott – biztosítását jelenti. A vállalkozás joga tehát nem abszolutizálható, és nem korlátozhatatlan: senkinek sincs alanyi joga meghatározott foglalkozással kapcsolatos vállalkozás, sem pedig ennek adott vállalkozási jogi formában való gyakorlásához. A vállalkozás joga annyit jelent, hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást.”* {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [154]}.

Az Alkotmánybíróság a 3208/2018. (VI. 21.) AB végzésében arra is rámutatott, hogy *„[a]z M) cikk (1) bekezdéséből közvetlenül nem erednek jogok magánszemélyekre, csak más jogszabály közbejöttével. Az M) cikk (1) bekezdéséből általánosságban az államnak az a kötelezettsége következik, hogy – az Alaptörvényben szereplő alkotmányos értékek figyelembevételével – a vállalkozás szabadságára irányuló intézményrendszert létrehozza és fenntartsa. Ez a kötelezettség nem teljesen azonos az állam alapvető jogok érvényesülését segítő intézményvédelmi kötelezettségével. Nem vezethető le az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdéséből az, hogy a vállalkozóvá válás korlátozásának bizonyos formája, mértéke, vagy a vállalkozóvá válás valamely feltétele közvetlenül az M) cikk (1) bekezdésébe ütköző lehetne.”* (Indokolás [10])

Fontos továbbá kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az M) cikk (1) bekezdésével összefüggésben – tekintettel arra, hogy alkotmányos alapelvről, és nem pedig alapvető jogról van szó – nem lehet az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében az alapvető jogok korlátozásának feltételeire előírt szabályokat alkalmazni {lásd pl. 3111/2015. (VI. 23.) AB határozat, Indokolás [28]; 3071/2019. (IV. 10.) AB határozat, Indokolás [32]}.

Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése vonatkozásában utalni szükséges arra, hogy *„(a)z Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében elismert, vállalkozáshoz fűződő jog, valamint a foglalkozás szabad megválasztásának joga nyújt lehetőséget üzleti, hasznot hajtó tevékenységek meghatározott szakmai, hivatásbeli, gazdasági és egyéb más feltételek mellett való gyakorlásához.”* {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]} A vállalkozáshoz való jog (a munka és a foglalkozás szabad megválasztásának jogához hasonlóan) más szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben. A korlátozások alkotmányosságának megítéléséhez azonban más-más mérce irányadó aszerint, hogy a közhatalmi intézkedés a vállalkozóvá válást, vagy pedig a vállalkozás gyakorlását korlátozza, illetőleg a szabályozás vizsgálata során az Alkotmánybíróságnak arra is figyelemmel kell lennie, hogy a korlátozás

objektív vagy szubjektív jellegű-e. A legsúlyosabb, objektív jellegű korlátozások teljesen kizárják egy adott tevékenység gyakorlásának lehetőségét, míg a szubjektív korlátok teljesítéses elviekben minden jogalany számára lehetséges {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]}. A vállalkozáshoz való jog ugyanakkor nem biztosít alanyi jogot egy meghatározott tevékenység folytatásához {ebben az értelemben: 3243/2014. (X. 3.) AB határozat, Indokolás [42]}, hanem azt jelenti, hogy „az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást”, továbbá „[a] vállalkozáshoz való jognak nem tulajdonítható olyan jelentés, amely szerint a már működő vállalkozásokra vonatkozó jogi környezet módosíthatatlan lenne” {17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [112]}. Ennek megfelelően az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésének lényegi tartalma kiváltképpen akkor sérül, ha a közhatalmi intézkedés a foglalkozás szabad megválasztásának vagy a vállalkozóvá válás jogát meghatározatlan időre teljes egészében elvonja {lásd például: 3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]}.

Így a fentiek alapján csak az vizsgálendő, hogy az Sztv. támadott módosítása kizárja-e, hogy egyes szociális szövetkezetek folytatni tudják korábbi tevékenységüket, tehát az adott közgazdasági feltételrendszerbe történő belépés – jelen esetben az abban maradás – lehetőségét.

A szociális szövetkezetekre vonatkozó rendelkezéseket az Sztv. II. fejezete „egyes sajátos szövetkezetek” alcím alatt tartalmazza. Az Sztv. 6. §-a szerint „Az e törvényben szabályozott sajátos szövetkezetekre az e törvényben foglalt eltérésekkel kell a Ptk. szövetkezetekre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni.” Az Sztv. 15. §-ának (1) bekezdésének a Módtv1. 43. § (1) bekezdése általi módosítása – 2017. január 1-jén lépett hatályba. Az Sztv. – Módtv1. 38. §-ával megállapított – 108/B. § (3) bekezdése szerint „[...] Módtv1. hatálybalépésének időpontjában a cégjegyzékbe bejegyzett, vagy a bejegyzés alatt álló szociális szövetkezet e törvénynek a Módtv1.-gyel megállapított rendelkezéseinek 2018. január 1-jéig köteles megfelelni, és az ahhoz szükséges alapszabály-módosítást elvégezni.”

A fentiek alapján megállapítható, hogy a jogalkotó egy éves határidőt biztosított arra, hogy a szociális szövetkezetek a szükséges alapszabály-módosítást elvégezzék. Az Sztv. 15. § (1) bekezdése szerinti követelmény nem kizárólag önkormányzat vagy közhasznú jogállású szervezet tag belépésével teljesíthető. A szociális szövetkezet nincsen elzárva attól, hogy az Sztv. 15. § (1) bekezdése szerinti követelményt – az Sztv. eltérő rendelkezése hiányában – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:44. §-a szerinti egyesülés útján teljesítse. Azon szociális szövetkezetek részére, amelyek az egyéves határidőn belül a jogszabályi feltételnek nem tudnak megfelelni, a jogrendszer további lehetőségeket biztosít annak érdekében, hogy más működési formát választhassanak. A szociális szövetkezet a Ptk. 3:39. §-a, valamint a Ptk. 3:366. § (3) és (4) bekezdése alapján korlátozott felelősségű társasággá vagy zártkörűen működő részvénytársasággá alakulhat át. Ezek a gazdasági társaságok pedig akár nonprofit formában is működtethetők.

Az indítványozó álláspontjával ellentétben sem az Sztv. 15. § (1) bekezdése, sem a 108/B. § (3) bekezdése nem fűzi a megszüntetés jogkövetkezményét az Sztv. 15. § (1) bekezdésében foglalt feltétel nem teljesüléséhez. A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 74. § (1) bekezdés d) pontja alapján induló törvényességi felügyeleti eljárás olyan végső eszköz, mely során a cégbíróság az eljárás alá vont cég törvényes működését kísérli meg helyreállítani. Törvényességi felügyeleti eljárásra akkor kerülhet sor, ha a szociális szövetkezet a jogrendszer által kínált egyetlen lehetőséggel sem élt annak érdekében, hogy törvényesen működjön.

Újfént utalni kívánok arra is, hogy az Sztv. 15. § (1) bekezdése által bevezetett módosítást a Módtv1. indokolása alapján a szociális szövetkezetek működésével kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok tették szükségessé a visszaélések megelőzése, a munkajogi szabályok, a munkaerő-

kölcsönzésre vonatkozó szabályok megkerülésének megakadályozása érdekében. Az önkormányzat vagy közhasznú jogállású szervezet szociális szövetkezetben való kötelező tagságának előírása tehát a joggal való visszaélés és a jogszabályok megkerülésének megakadályozása érdekében történt.

Mindezek alapján tehát megállapítható, hogy az Sztv. támadott módosítása nem teszi lehetetlenné a törvénymódosítás által érintett szociális szövetkezetek tevékenységét, nem zárja ki működésük folytatását, így az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében foglalt alapelv sérelme sem állapítható meg.

IV. Összegzés

A fentiekre tekintettel tehát jelezni kívánom, hogy

- nem állapítható meg egyértelműen, hogy a módosítás hátrányos érintené a szociális szövetkezeteket, amennyiben az Alkotmánybíróság mégis úgy ítéli meg, hogy a módosítás kvázi visszaható hatállyal is rendelkezik, álláspontom szerint alkotmányosként elfogadható indoka van, így nem ütközik a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába;
- az indítvány az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése kapcsán alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz, ha az Alkotmánybíróság mégis úgy ítéli meg, hogy ezen indítványi elem érdemben elbírálnak, véleményem szerint megállapítható, hogy az Sztv. támadott módosítása nem teszi lehetetlenné a törvénymódosítás által érintett szociális szövetkezetek tevékenységét, nem zárja ki működésük folytatását, így az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében foglalt alapelv sérelme sem állapítható meg.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2022. december „ .”

Tisztelettel:

Varga Judit
dr. Varga Judit

